

Advies over het voorontwerp van decreet ter vermindering van plan- en implementatielasten

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van minister Pascal Smet

Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 24 oktober 2013 met 14 stemmen voor

Voorbereiding: werkgroep vereenvoudigingsdecreet, onder voorzitterschap van Koen Goethals

Dossierbeheerder(s): Isabelle De Ridder

1 Situering

De Vlor brengt advies uit over het voorontwerp van decreet tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen.

Dit voorontwerp van decreet beoogt een vermindering van de implementatielasten voor de instellingen en een vereenvoudiging en verduidelijking van de regelgeving. De wijzigingen zijn gebaseerd op de resultaten van de evaluatie van de implementatielasten naar aanleiding van de flexibilisering, een onderzoek naar planlastvermindering in het hoger onderwijs¹, voorstellen van de regeringscommissarissen en voorstellen van de instellingen.

Het voorontwerp dat voorligt, is een wijzigingsdecreet dat wijzigingen aanbrengt aan het structuurdecreet, het flexibiliseringsdecreet, het universiteitendecreet, het hogescholendecreet, het participatiedecreet, het financieringsdecreet, het decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student en het decreet studentenvoorzieningen.²

2 Algemene opmerkingen

2.1 Slechts een begin

De Vlor is tevreden dat de overheid werk gemaakt heeft van dit voorontwerp van decreet. Het betekent voor een aantal zaken een effectieve vereenvoudiging (bijvoorbeeld het schrappen van de interne beroepsprocedure bij het terugvorderen van leerkrediet bij overmacht, artikelen 21 - 23). De Vlor is er echter niet van overtuigd dat dit decreet zal leiden tot een effectieve en wenselijke reductie van de werkdruk in de instellingen hoger onderwijs.

De Vlor vraagt ook dat de overheid in het decreet een systematiek zou inschrijven zodat deze vereenvoudigingsoefening op regelmatige basis herhaald en opgevolgd kan worden.

2.2 Onvoldoende verregaand

De voorbereiding van dit voorontwerp van decreet is ook grondig gebeurd. De Vlor apprecieert dat de overheid zich gebaseerd heeft op evaluatie, onderzoek en voorstellen uit het werkveld. Het is

¹ De Rynck, F. (2013). *Onderzoek naar planlastvermindering in het hoger onderwijs*. Onderzoek in opdracht van minister Pascal Smet.

² Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (4 april 2003), decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen (30 april 2004), decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (12 juni 1991), het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap (13 juli 1994), het decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student (19 maart 2004), decreet betreffende de participatie rechtspositieregeling van de student, participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (19 maart 2004), het decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen en (14 maart 2008), het decreet betreffende de studentenvoorzieningen in Vlaanderen (19 juni 2012).

hem echter niet duidelijk waarom slechts een deel van de voorstellen uit vernoemde rapporten in het decreet werden opgenomen. In die zin vindt de Vlor het decreet toch net te weinig ambitieus. Hij is van mening dat er voldoende materiaal op tafel lag om nog verder te gaan in de vereenvoudiging. De minister verwijst een aantal van de niet opgenomen voorstellen naar twee werkgroepen. De ene werkgroep zal studievoortgangsbewaking en oriëntatiebeleid behandelen. De tweede handelt over sturing in hoger onderwijs. De Vlor vreest echter dat deze werkgroepen de gevoerde discussies enkel zullen overdoen en dat de bestaande problemen niet op korte termijn aangepakt zullen worden. Voor de Vlor was dit uitstel niet nodig geweest. Als deze werkgroepen toch van start gaan dan vraagt de Vlor aan de overheid om de samenstelling ervan goed te bewaken en ervoor te zorgen dat alle stakeholders hierin vertegenwoordigd zijn. Uiteraard wil de Vlor hier ook graag bij betrokken zijn en is hij bereid een bijdrage te leveren aan de discussie.

2.3 Definitie administratieve lasten schrappen

De Vlor betreurt dat in de Memorie van Toelichting een definitie werd opgenomen van 'administratieve lasten'. Elke definitie van een dergelijk ruim omvattend iets, is per definitie niet exhaustief. Bovendien gaat de gebruikte definitie er te sterk vanuit dat de regelgeving neutraal is en geen directe impact heeft op de administratieve lasten van de instelling. Dit strookt niet met de realiteit. De Vlor pleit er daarom voor om de definitie te schrappen in de Memorie van Toelichting.

2.4 Het jaarverslag vereenvoudigen

In het voorontwerp van decreet wordt in meerdere artikelen verwezen naar het jaarverslag (bijvoorbeeld in het kader van de vereenvoudiging van de administratieve last van het vormingsfonds, artikelen 24 en 45). De Vlor weet dat de overheid momenteel werkt aan de vernieuwing van het jaarverslag. Hij benadrukt dat ook in het jaarverslag vereenvoudiging moet nagestreefd worden. Dit is essentieel.

3 Artikelsgewijze bespreking

De artikelen die niet vermeld worden, geven geen aanleiding tot opmerkingen. De Vlor adviseert deze artikelen positief. De Vlor doet evenwel geen uitspraak over de artikelen 13 en 45 omdat zij personeelsmaterie betreffen.

3.1 Functiebeschrijvingen voor de regeringscommissarissen

Dit voorontwerp van decreet (artikelen 7 en 8) voert een functiebeschrijving in voor de regeringscommissarissen. Totnogtoe werden de taken van de regeringscommissarissen bepaald per decreet en de daaraan gekoppelde uitvoeringsbesluiten. De Vlor stelt vast dat het werken met een functiebeschrijving inderdaad een stuk flexibeler is. De Vlor is hier niet tegen. Hij vindt het echter belangrijk dat er voldoende transparantie is over de toebedeelde taken en dat instellingen betrokken blijven bij het opstellen van deze functiebeschrijving. Instellingen moeten duidelijk weten wat de functiebeschrijving inhoudt en binnen welk kader er taken kunnen toegevoegd worden.

De Vlor merkt bijkomend op dat artikel 8 niet genderneutraal geschreven is.

3.2 Het hogeronderwijsregister voortaan beheerd door de overheid

De Vlor vindt het een goed idee om het beheer van het hogeronderwijsregister (HOR) over te hevelen naar AHOVOS (artikel 17). Eén centraal beheer van alle gegevens over hogeronderwijsopleidingen is een meerwaarde. De Vlor begrijpt dat hiervoor nog voorbereidend werk nodig is. Hij betreurt echter dat het voorontwerp van decreet de inwerkingtreding van het vernieuwde HOR niet preciseert. Hij vraagt de overheid hiervan in elk geval een prioriteit te maken.

3.3 Verplichte volgtijdelijkheid

In het voorontwerp van decreet wordt 'verplichte volgtijdelijkheid' gedefinieerd (artikel 25, 3° en 4°) met het oog op het invoeren en hanteren van een uniforme definitie in alle instellingen hoger onderwijs. De Vlor wijst er echter op dat deze nieuwe definitie niet sluitend is en nog heel wat onduidelijkheden blijven bestaan. Wat bijvoorbeeld met gelijktijdigheid? Of wat met het onderscheid tussen de zogenaamde 'harde' (geslaagd zijn) en 'zachte' (gevolgd hebben) volgtijdelijkheid? De Vlor is van mening dat deze discussie nog onvoldoende uitgeklaard is. Als de overheid dan toch een werkgroep studievoortgangsbewaking opricht, dan is dit een thema dat hierin prioritair moet uitgeklaard worden. De Vlor stelt voor artikel 25, 3° en 4° voorlopig te schrappen omdat het een voorafname is op een discussie die nog gevoerd moet worden.

3.4 Creditcontract in stages en bachelor- en masterproeven

Artikel 31 van het voorontwerp van decreet stelt de instelling in staat studenten uit te sluiten van inschrijving via een creditcontract in stages, bachelor- en masterproeven zonder dat zij een beroep moet doen op maatregelen van studievoortgangsbewaking. Dit is een effectieve vereenvoudiging. De Vlor is hier voorstander van. De Vlor heeft er ook geen probleem mee dat decretaal wordt vastgelegd voor welke opleidingsonderdelen dit mogelijk is. Hij wijst er echter op dat deze lijst nog kan uitgebreid worden (bijvoorbeeld met werkplekleren). Hij vraagt de overheid na te gaan of de lijst niet te beperkt is.

3.5 Tweede examenkans vervalt bij behalen creditbewijs

In artikel 34 wordt geregeld dat de tweede examenkans vervalt als de student het creditbewijs behaalt. Een student kan niet meer verzaken aan het creditbewijs als het behaald is. De studentengeleding vraagt dit artikel te schrappen omdat sommige studenten hun tweede examenkans willen benutten om een hoger cijfer te behalen (en eventueel een hogere graad). De andere geledingen zijn er voorstander van om dit artikel te behouden omdat het een reële vereenvoudiging en reductie van de planlast betekent omdat niet langer voor geslaagde studenten een tweede examenkans moet voorzien worden.

3.6 Validering van deeltijfers

Studenten die vandaag geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een deel ervan, zijn er niet zeker van dat zij de credit of het deeltijfer kunnen behouden bij een curriculumherziening.

Daarom voert het voorontwerp van decreet (artikel 35, 2°) in dat credits/deelcijfers gevalideerd kunnen worden in het studieprogramma tot ten minste twee academiejaren volgend op het academiejaar waarin de credit verworven werd. De Vlor is het ermee eens dat een student moet kunnen valideren wat hij of zij verworven heeft. De Vlor vindt de invoering van een validatie van deelcijfers hier echter niet het juiste middel voor. Hij is meer te vinden voor het hanteren van overgangsmaatregelen. Het valideren van deelcijfers ondermijnt namelijk artikel 6 van het flexibiliseringsdecreet, dat zegt dat alle opleidingsonderdelen worden uitgedrukt in gehele studiepunten. Het valideren van deelcijfers betekent bovendien een verhoging van de administratieve lasten. Ongetwijfeld zal dit ook implicaties hebben voor het leerkrediet en de studiegelden. Als studenten voor een deel van een opleidingsonderdeel een vrijstelling krijgen, zullen zij naar alle waarschijnlijkheid ook vrijstelling van het studiegeld vragen.

3.7 Vereenvoudiging bevoegdheden examencommissie

De Vlor is tevreden met de sterke vereenvoudiging van de bevoegdheden van de examencommissie die in het voorontwerp gerealiseerd wordt (artikelen 36 - 41). De Vlor heeft bij de artikelen ter zake nog vier opmerkingen.

Op p. 21 van de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat door het aanpassen van de bevoegdheden van de examencommissie een stap dichterbij een full credit systeem. Voor de Vlor is dit niet noodzakelijk het enige na te streven systeem. Hij pleit ervoor een zekere mate van tolerantierregels te behouden. Hij vraagt dan ook om de zin in kwestie te schrappen uit de Memorie van Toelichting.

Uit het voorontwerp van decreet blijkt niet zeer duidelijk dat instellingen nog een heel aantal gerelateerde elementen in het OER kunnen vastleggen. De Vlor denkt hierbij bijvoorbeeld aan wanneer een resultaat wordt vastgesteld (en dus de beroepstermijn begint te lopen). Hij stelt voor om deze mogelijkheid toch expliciet in de Memorie van Toelichting te vermelden.

De Vlor vindt het gebruik van de (nieuwe) term 'studievoortgangscommissie' verwarrend. Het lijkt alsof dit een nieuw orgaan is, terwijl deze commissie ook kan samenvallen met een bestaand orgaan in de instelling. De Vlor vindt het daarom beter om de term te schrappen en te vervangen door 'het orgaan/de persoon die verantwoordelijk is voor de bepaling van de studievoortgang'.

De Vlor vraagt om in artikel 42 'levert af' te vervangen door 'te voorzien in'. Hij vindt deze formulering voorzichtiger omdat hij van mening is dat omzichtig moet omgesprongen worden met het automatisch toekennen van het diploma als de student geslaagd is verklaard voor het geheel van de opleiding. Een student kan de instelling bijvoorbeeld nog studiegeld verschuldigd zijn.

3.8 Meermaals hetzelfde diploma behalen

Artikel 43 bepaalt dat studenten enkel hetzelfde diploma kunnen behalen als ze een andere afstudeerrichting kiezen. De Vlor vindt deze beperking een belemmering van de mogelijkheden van de student. Hij is er ook van overtuigd dat de overheid onvoldoende alle gevolgen van dit artikel in kaart gebracht heeft. Vandaag wordt een diploma nog vaak als aanwervingsvoorwaarde gevraagd. De talen bij de opleiding vertaler zijn geen afstudeerrichtingen. En ook in de kunstopleidingen zijn er meerdere trajecten mogelijk binnen eenzelfde afstudeerrichting. De Vlor

vindt dat studenten de mogelijkheid moeten krijgen om ook in deze gevallen een bijkomend diploma te behalen.

4 Tot slot

De Vlor is tevreden met het merendeel van de vereenvoudigingen en verduidelijkingen die de overheid via dit decreet doorvoert. Hij vindt dat het decreet de doelstellingen die het beoogt ook grotendeels realiseert. Hij had van de overheid wel een ambitieuzer decreet verwacht en hoopt dat zij ook van de nog hangende discussiepunten snel werk maakt. De Vlor is steeds bereid aan dit debat een bijdrage te leveren.